

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hladká sazba – typografická pravidla

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0950
Kódování materiálu	VY_32_INOVACE_inf2_tvx04
Označení materiálu	txv04_typografie.pdf
Název školy	Gymnázium Kladno
Autor	Mgr. Lucie Pelikánová
Anotace	Praktické cvičení, ve kterém žáci hledají chyby v napsaných větách. Na konci každé věty je uvedený počet chyb. V řešení je věta napsána správně a je uvedeno pravidlo, které bylo použito. Použitá typografická pravidla vycházejí z české technické normy ČSN 01 6910 „Úprava písemností zpracovaných textovými editory“.
Předmět	Informatika a výpočetní technika
Tematická oblast	Tvorba a editace textových dokumentů
Téma	Hladká sazba – typografická pravidla
Očekávané výstupy	Žáci si procvičí používání základních typografických pravidel
Klíčová slova	text, hladká sazba, typografická pravidla
Druh učebního materiálu	ostatní (praktické cvičení, více souborů)
Ročník	první nebo druhý
Cílová skupina	vyšší stupeň osmiletého gymnázia, čtyřleté gymnázium
Ověřeno	27.1.2014, 1A
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Metodický pokyn

Cvičení lze zadat jako samostatnou práci a řešení zveřejnit později. Nebo je možné rozebírat postupně věty a uvádět další příklady.

Řešení je v souladu s:

ČSN 01 6910. *ČESKÁ TECHNICKÁ NORMA: Úprava písemností zpracovaných textovými editory.*
Český normalizační institut, 2007.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

txv04_typo

Hladká sazba – typografická pravidla, základy

Zkuste najít a opravit některé typografické chyby. Na konci každé řádky je v závorce uveden počet typografických chyb, které jsou v textu na řádce záměrně vytvořené. Počet chyb je absolutní, stejné chyby jsou počítány zvlášť.

Špatně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Otevřeno 8-20 hodin.	(1)
Potřebuji česko–anglický slovník.	(1)
Pojď si zahrát ping - pong.	(2)
Nechod' tam, Mášo, nebo - !	(2)
Za oběd jsme zaplatili 150,– Kč.	(1)
Byla uzavřena dálnice Praha – Brno.	(2)
Tento příběh je zajímavý.Dej mi ho také přečíst.	(1)
První zkoušení je v 13. 15, pak následuje přestávka.	(1)
Co to je ?	(1)
Ústrojí smyslové:oko, ucho,	(2)
Utkání skončilo 2 : 1.	(2)
V dnešním závodě bude použita mapa v měřítku 1 : 5 000.	(2)
Půjdeme do učebny L1(naleznete ji v prvním patře).	(3)
"Jdu na hrad," řekl a odešel.	(2)
Venkovní teplota dosáhla hodnoty 30°C.	(1)
alfa = 30 °	(1)
Zeměpisné souřadnice Prahy: 50 ° 05 ' 19 ''.	(5)
Rychlost našeho internetového spojení je 30Mb /s.	(2)
Dnes je 8/2/2014.	(různé)
Na kole jsme dnes ujeli přes 50k m.	(2)
Střídavé napětí v zásuvce má efektivní hodnotu 230V.	(1)
K napájení použijte 9 V článek.	(1)
Sleva 12%.	(1)
Máme jenom 30 % líh.	(1)
V bazénu se koupaly 3 děti.	(1)
7. 8. 2014 se bude konat letní pout'.	(1)
Dostal jsem 5 tis.	(1)
Tato hodnota je 16 krát větší.	(1)
Máme verzi pro 64-bitový procesor.	(1)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

txv04_typo_res

Řešení

Spojovník a pomlčka

Na klávesnici je spojovník a ne pomlčka.

Použití spojovníku specifické: spojování složených výrazů, dělení slov – sází se bez mezer.

Pomlčka (speciální znaky nebo klávesová zkratka Alt+150).

Pomlčka: přestávka v řeči, odděluje větné celky, uvození přímé řeči, může tvořit odrážku, vyjadřuje celé peněžní částky, význam „a“, „až“, „od do“.

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Otevřeno 8–20 hodin. (pomlčka)	(1)
Potřebuji česko–anglický slovník. (spojovník)	(1)
Pojď si zahrát ping–pong. (spojovník)	(1)
Nechod' tam, Mášo, nebo –! (pomlčka bez mezery za)	(2)
Za oběd jsme zaplatili Kč 150,–. (špatná pozice označení měny)	(1)
Byla uzavřena dálnice Praha–Brno. (mezery)	(2)

Interpunkce

Tečka, otazník, vykřičník, čárka, výpustek, dvojtečka.

Všechna interpunkční znaménka (kromě pomlčky a výpustky a speciální situace) se připojují k předcházejícímu slovu. Za každé interpunkční znaménko náleží mezera.

V časovém údaji se za tečkou (dvojtečkou) mezera nepíše.

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Tento příběh je zajímavý. Dej mi ho také přečíst. (mezera za tečkou)	(1)
První zkoušení je v 13.15, pak následuje přestávka. (mezera navíc)	(1)
Co to je? (mezera navíc)	(1)

Tři tečky (přesně tři) znamenají vynechaný text (výpustku), oddělují se mezerou. Tři tečky na konci věty znamenají také tečku za větou.

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Ústrojí smyslové: oko, ucho, ... (pravidla psaní výpustky)	(2)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

txv04_typo_res

Mezera se nedělá např. před/za dvojtečkou – při psaní časových údajů (10:30 h), při vyjádření skóre, při psaní měřítka (1:20 000). Existuje další spousta výjimek, viz norma.

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Utkání skončilo 2:1. (mezery navíc)	(2)
V dnešním závodě bude použita mapa v měřítku 1:5 000. (mezery navíc)	(2)

Závorky a uvozovky

Závorky a uvozovky přiléhají bez mezer k začátku a konci výrazu, který dáváme do závorky nebo do uvozovek, před nimi je mezera.

České uvozovky – vypadají jako „devítky“ a „šestky“, nebo jedna devítka a šestka. Případně znaky « a » (beletrie).

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Půjdeme do učebny L1 (naleznete ji v prvním patře). (mezery)	(3)
„Jdu na hrad,“ řekl a odešel. (špatný druh uvozovek)	(2)

Další znaky

Teplotní stupně, úhlové stupně, minuty, vteřiny

Značka pro stupeň se připojuje těsně ke značce stupnice (C – celsia). Mezi číslem a značkou je mezera. Úhly a zeměpisné souřadnice – mezi číslem a následující značkou se nedělá mezera.

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Venkovní teplota dosáhla hodnoty 30 °C. (mezi hodnotou a jednotkou mezera)	(1)
alfa = 30° (bez mezer)	
Zeměpisné souřadnice Prahy 50°05'19". (bez mezer)	(5)

Lomítko

Lomítko se používá jako dělicí znaménko mezi údaji. Před/za lomítkem není mezera. Za číselným údajem je mezera.

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Rychlost našeho internetového spojení je 30 Mb/s. (mezery)	(2)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

txv04_typo_res

Kalendářní data

V souvislém textu, v osobních dopisech, na peněžních dokladech, v právních písemnostech apod. se měsíc vypisuje slovem. Lze psát měsíc číslem; v tom případě musí být za tečkami pevné mezery (ideálně $\frac{1}{4}$ mezery), pro větší bezpečnost píšeme den a měsíc vždy dvoumístně.

Při **vyplňování rubrik, pro počítačové zpracování apod.** se datum píše bez mezer jako značka.

Měsíc se vyjadřuje číslem, den a měsíc se píše vždy dvoumístně.

Letopočty po roce 2000 se uvádějí čtyřmístně.

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Dnes je 8. února 2014. Dnes je 8. 2. 2014. Dnes je 08.02.2014.	(různé)

Značky jednotek

Značky jednotek se píše za číslo s mezerou. Tvoří-li značku dva nebo více znaků, následují za sebou bez mezery.

Jestliže se číslicí a značkou vyjadřuje přídavné jméno, píše se takový výraz bez mezery (voltový, procentní).

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Na kole jsme dnes ujeli přes 50 km.	(2)
Střídavé napětí v zásuvce má efektivní hodnotu 230 V. (mezera voltů)	(1)
K napájení použijte 9V článek. (bez mezery voltový)	(1)
Sleva 12 %. (s mezerou procenta)	(1)
Máme jenom 30% líh. (bez mezery procentní)	(1)

Psaní čísel

V beletrii nebo popisu situace píše čísla slovy. Číslem by neměla začínat věta.

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
V bazénu se koupaly tři děti.	(1)
Dne 7. 8. 2014 se bude konat letní pout'.	(1)

Nezapomínejte na dělení čísel po třech číslicích v obou směrech od desetinné čárky. Není kombinovat číslo slovně a číslicí.

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Dostal jsem 5 000. Dostal jsem pět tisíc.	(1)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

txv04_typo_res

Spojení čísel se slovy nebo s písmeny

Mezera se nedělá tam, kde se spojuje číslo se slovem nebo s písmenem v jedno slovo nebo v jednu značku.

Správně napsaná věta (vazba)	Počet chyb
Tato hodnota je 16krát větší.	(1)
Máme verzi pro 64bitový procesor.	(1)